

قانون اجازه مشارکت دولت جمهوری اسلامی ایران در برنامه صندوق بین‌المللی پول جهت کاهش فقر و ارتقای رشد (PRGT)

مصوب ۱۳۹۴/۴/۲۴

درباره‌ی قانون

«لایحه اجازه مشارکت دولت جمهوری اسلامی ایران در برنامه صندوق بین‌المللی پول جهت کاهش فقر و ارتقای رشد (PRGT)» بنا به پیشنهاد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۳/۲/۱۰ هیئت وزیران به تصویب رسید و برای طی تشریفات قانونی به مجلس شورای اسلامی ارسال شد. در مقدمه‌ی توجیهی این لایحه آمده است: نظر به تصمیم صندوق بین‌المللی پول در تدوین برنامه‌ی کاهش فقر و ارتقای رشد (PRGT) مبنی بر اختصاص بخشی از عواید فروش طلای این صندوق به منظور رشد اقتصادی و ارتقای درآمد واقعی کشورهای فقیر و با عنایت به پیشگامی جمهوری اسلامی ایران در کمک به این کشورها و تأثیر آن بر جایگاه کشور در صندوق و روابط بین‌الملل، این لایحه برای طی تشریفات قانونی تقدیم می‌شود.

مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۹۳/۴/۴ این لایحه را جهت بررسی به کمیسیون اقتصادی مجلس به عنوان کمیسیون اصلی ارسال کرد که کمیسیون مذکور این لایحه را عیناً در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۳/۵/۱۹ خود به تصویب رساند و گزارش آن را به مجلس ارائه کرد. این لایحه در تاریخ ۱۳۹۴/۴/۲۴ در صحن علنی مجلس مطرح و عیناً به تصویب نمایندگان رسید و برای طی روند قانونی مذکور در اصل (۹۴) قانون اساسی، به موجب نامه‌ی شماره ۴۷۳/۲۹۳۶۶ مورخ ۱۳۹۴/۴/۳۱ به شورای نگهبان ارسال شد. شورای نگهبان با تشکیل جلسه در تاریخ ۱۳۹۴/۵/۷، مفاد این مصوبه را بررسی کرد و آن را مغایر با موازین شرع و قانون اساسی ندانست و نظر خود در این خصوص را طی نامه‌ی شماره ۹۴/۱۰۲/۲۱۳۷ مورخ ۱۳۹۴/۵/۱۰ به مجلس شورای اسلامی اعلام کرد.

تاریخ مصوبه مجلس شورای اسلامی: ۱۳۹۴/۴/۲۴

تاریخ بررسی در شورای نگهبان: ۱۳۹۴/۵/۷

ماده واحده- به دولت اجازه داده می‌شود از طریق بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در برنامه کاهش فقر و ارتقای رشد (PRGT) که توسط صندوق بین‌المللی پول و در چهارچوب اهداف اساسنامه آن صندوق اجراء می‌شود، مشارکت نموده و نسبت به تخصیص سهمیه تعیین شده توسط هیئت عامل صندوق از محل عواید متعلقه حاصل از فروش طلا جهت کمک به تأمین مالی کشورهای فقیر تا سقف شانزده میلیون SDR (حق برداشت مخصوص) اقدام کند.

دیدگاه مغایرت

مطابق با اصل (۱۵) قانون اساسی، اسناد و متون رسمی که شامل قوانین نیز می‌شود باید با زبان و خط فارسی باشد. در متن این مصوبه از واژه‌ی «SDR» استفاده شده و معادل فارسی آن در پرائنتر قید شده است. مستفاد از این‌گونه عبارت‌پردازی آن است که در این مصوبه، واژه‌ی لاتین آن مبنا است و این سند باید به همین نحو قرائت شود. از این رو، با عنایت به مبنا قرار گرفتن واژه‌ی لاتین در متن این مصوبه، ماده واحده‌ی مزبور مغایر با اصل (۱۵) قانون اساسی است. برای اجتناب از این ایراد باید معادل فارسی آن واژه در متن و بدون پرائنتر ذکر شده و واژه لاتین در پرائنتر قرار گیرد.

دیدگاه ابهام

طبق این مصوبه به دولت اجازه داده می‌شود تا در چهارچوب اهداف اساسنامه‌ی صندوق بین‌المللی پول، در برنامه‌ی ارتقای رشد آن صندوق مشارکت کند. ابهامی که در این خصوص وجود دارد آن است که در این مصوبه مراد از برنامه‌ی ارتقای رشد معلوم نشده است؛ لذا در صورتی که آن برنامه ملازم با انجام امری حرام - به عنوان مثال، صرف آن پول در مسیر انجام برخی امور فرهنگی

حرام به بهانه‌ی ارتقای رشد- باشد، تجویز مشارکت دولت ایران با این صندوق با اشکال شرعی مواجه خواهد بود. ضمن آنکه لازم است اساسنامه‌ی صندوق بین‌المللی پول نیز ضمیمه‌ی این مصوبه شود تا مفاد آن از جهت عدم مغایرت با موازین شرع مورد بررسی فقهای شورای نگهبان قرار گیرد.

دیدگاه عدم مغایرت

با عنایت به اینکه قبلاً اساسنامه‌ی صندوق بین‌المللی پول توسط شورای نگهبان به طور ضمنی تأیید شده است،^۱ لذا اساسنامه‌ی آن صندوق با اشکالی مواجه نیست. به همین دلیل، از آنجا که برنامه‌ی ارتقای رشد مقرر در این مصوبه بنا به تصریح مصوبه‌ی حاضر باید در چارچوب اهداف اساسنامه‌ی آن صندوق باشد، بالطبع این برنامه با ارتکاب فعل حرامی همراه نخواهد بود. بنابراین، با توجه به تأیید ضمنی اساسنامه‌ی صندوق بین‌المللی پول توسط شورای نگهبان، تجویز مشارکت دولت ایران با صندوق فوق‌الذکر با ایراد یا ابهامی مواجه نیست.

نظر شورای نگهبان

تذکر: در ماده واحده باید عبارت «حق برداشت مخصوص» بیرون پرائتیز و SDR در داخل پرائتیز قرار داده شود تا اصل (۱۵) قانون اساسی به طور کامل رعایت گردد.

نظر نهایی شورای نگهبان

مصوبه مجلس در خصوص لایحه اجازه مشارکت دولت جمهوری اسلامی ایران در برنامه صندوق بین‌المللی پول جهت کاهش فقر و ارتقای رشد (PRGT)، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

تذکر:

- در ماده واحده باید عبارت «حق برداشت مخصوص» بیرون پرائتیز و SDR در داخل پرائتیز قرار داده شود تا اصل (۱۵) قانون اساسی به طور کامل رعایت گردد.

^۱. شورای نگهبان طبق نامه‌ی شماره ۷۹/۲۱/۴۷۲ مورخ ۱۳۷۹/۳/۴ به رئیس مجلس شورای اسلامی، لایحه‌ی پذیرش اصلاحیه‌ی اساسنامه‌ی صندوق بین‌المللی پول توسط دولت جمهوری اسلامی ایران، مصوب ۱۳۷۹/۳/۱ مجلس شورای اسلامی را مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته است.